

NAUJIENOS

VISU LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ
Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540
LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXIV

Price 20¢

Chicago, Ill., Trečiadienis, Wednesday, July 26, 1978

170

MASKVOJE APSKALDĖ AUSIS RUSŲ ŠNIPUI

IZRAELIO PARLAMENTAS PAREIŠKĖ PASITIKĖJIMĄ PREMJERUI BEGIN

Sadatui atmetus pasitarimus su Beginu, bet kokios derybos bus atidėtos ateičiai

JERUZALĖ. — Izraelio parlamente — Knesset — liepos 24 d. kilo dideli ginjai Izraelio užsienio politikos reikalu, trukę net 7 valandas. Opozicinių partijų koalicija penkių punktų rezoliucijoje kaltino ministrą pirmininką Beginą vedantį užsienio politiką netinkamu keliu. Jo politika tūl atitolinanti taiką, kurios niekada nebus, jei Izraelis neisigis į teritorinius kompromisus kairiajame Jordano upės krante ir Gaza juostoje. Opozicijos rezoliucija, sukėlusį ilgų ir stiprių ginčų parlamente, balsuojant buvo atmetama. Ministras pirmininkas Beginas partine Likud koalicija ją palaikė. Darbo partijos opozicija buvo linkusi pareikšti ministrui pirmininkui nepasitikėjimą ir tuo būdu nuversti jo vadovaujamą vyriausybę, bet parlamento 64 balsais prieš 32 palaikė Izraelio užsienio politiką smerkiančią rezoliuciją, nepasitikėjimo reikalą darbo partija parlamente nekėlė, pakisdama šiklausiai nekuriam laikui "po stalu".

Ministras pirmininkas Beginas praėjusiais metais buvo izraeliškų balsų daugumą įsodintas į vyriausybės kėdę, pažadėjęs niekada neatsisakyti Izraelio teisių į kairįjį Jordano upės krantą, kurį izraelitai okupavo 1967 metais. Ir ministras pirmininkas Beginas to pažado tvirtin laikosi: jis egiptiečiams žada gražinti Sinajaus Dykumą, bet atmeta pasitraukimo reikalavimus iš kairiojo Jordano upės kranto ir Gaza juostos. Izraelis tesutinka šiose srityse penkių metų laikotarpį įvesti piliečių savivaldą ir tik Izraelio priežiūroje ir jo karių apsaugoje. Tą patį patvirtino ir Izraelio užsienio reikalų ministras Moše Dajanas laiške, rašytame JA Valstybių sekr. C. Vance, kuriame sakoma: "Bet koks taikos pasiūlymas, reikalaujantis Izraeliui pasitraukti iš 1967 metų sienas, kad ir įnešant nedideles patalpas, nėra priimtinas net ir tuo atveju, kai būtų įjungta saugumo garantija. Bet, jei Izraelio taikos planas, suteikiantis arabams penkių metų laikotarpį savivaldą Jordano upės kairiajame krante ir Gaza juostoje, būtų priimtas, Izraelis tuomet būtų pasirodęs aiškintis dėl Jūdėjos, Samarijos ir Gaza juostos savistovumo".

Izraelio vyriausybė sakosi, kad ji pasiūlysi Egiptui kompromisą: ji pasiūlysi Egiptui kompromisą sistematine kairiojo Jordano upės kranto ir Gaza juostos reikalu, bet kad Egiptas atmetęs. Užsienio reikalų ministras Moše Dajanas Izraelio parlamente pareiškė, kad jis Londono pokalbiuose pateikęs sekr. Vance tris taikos klausimų punktus, kurių viename sakoma, kad Izraelis sutinka deryboms, jei užimtųjų teritorinis kompromisas taikos reikalu būtų priimtas dėsiningai. Tuo reikalu ministras pirmininkas Beginas liepos 23 d. pareiškė, jog Egipto užsienio reikalų ministras Torahimas Kamel atmetė užsėlusios. Jis pajudinti liepos pasiūlymus.

Zodžiu, taikos derybos vėl yra užsėlusios. Jis pajudinti liepos pasiūlymus.

Lietuvių atstovybės reikalus Washingtono dabar tvarko Dr. A. Backis.

Trumpai

— Sovietų policija nutarė suminti Jay F. Cawfordą, kaip Amerikos policiją suėmė du sovietų šnipus — Valdik Eager ir Rudolph Cernyšev buvo suimti siekiant slapotos informacijos. Sovietų ambasadorius pareikalavo tuojuo juos paleisti, bet JAV teisingumo organai atsisakė tai padaryti.

— Liepos 20 d. atsakius Amerikos prokuratūrai atiduoti rūsams du suimtus šnipus, sekančios dienos priešpieję Maskvoje buvo suimtas Harvester direktorius Crawford.

— Kongreso atstovas Larry McDonald reikalauja, kad kongresas apkaltintų ir įkištų į kalėjimą niekus pliaušiant Andrew Young. Jis neturi teisės būti ambasadorium, sako

Teroristai Rodezijos sostinėje

Salisbury. — Liepos 24 d. Rodezijos kariai susisaukė su teroristais sostinės Salisbury juodais apgyventuose priemiesčiuose. Tai pirmas toks įvykis 6-7 metų laikotarpio, kad juo dujų teroristai išdrįso pasirodyti sostinėje.

Trys teroristai buvo nušauti, o kiti du sužeisti ir paimti į nelaisvę. Kita rytą kitame priemiesčiuje policija sugavo dar tris teroristus. Paprastai teroristai yra apmokinti ir atsiųsti iš kaimyninių valstybių. Jiems įsakyta apiešti ir nužudyti tuos juodojos rasės gyventojus, kurie tik bendrauja su baltaisiais ir nesipriešina dabartiniai pareinamajai Rodezijos vyriausybei.

Neteisėtai įvažiuosiu reikalu

Springfieldas. — Illinois valstijos įstatymų tyrinėjimo komisija liepos 24 d. pasiūlė išleisti įstatymą ir bausti tuos imonių ar prekybos savininkus, kurie tik į darbą priima nelegaliai JA Valstybės atsidariusius svetims. Pirmą kartą tokie savininkai siūlo nubausti 1,000 dol. bauda, o antrą kartą — 10,000 dol.

Skaitoma, kad Illinois tokių nelegalių darbininkų yra apie 15,000. Jei skaityti, kad jie uždirba 5,000 dol. į metus, tai tuo būdu jie iš amerikiečių atima apie 75 milijonus dolerių kiekvienais metais.

Komisija patyrė, kad Joliet mieste yra paskirstymo punktas tokių nelegaliai įvažiuosiu imigrantų. Taipgi jų nemažai yra susimetusiu Waukegne, Elgine, West Čikagoje ir Auroroje.

OPECas svarsto žemės alyvos kainą

Beirutas. — Žemės alyvą išvežančių šalių komisija tyrinėja alyvos kainos pakelimo reiką. Ir, bet kaip ir šalis jau dabar nori alyvos kainą pakelti 5%, kitos šios spalio mėnesyje. Bet Saudi Arabija, kuri daugiausiai ištraukia iš žemės alyvos, nenori pakelti kainas už išvežamą alyvą, nors OPEC konferencijoje Londone ir buvo nutarta.

Suvažiavę Londone OPEC atstovai nutarė, kad žemės alyvos kainą turi būti nustatoma kiekvieną kartą parduodant alyvą, atsižvelgiant į visų valiutų kursą, bet ne vien tik į dolerį. Bet šį klausimą dar tebetyrinėja specialiai tuo reikalu sudaryta komisija.

Dolerio vertė užsienio pinigų silpnai laikosi. Dolerio vertė ir jo įpirkimo galia nežymiai silpnėja.

SKAITYK PATS IR PARAGIN KITUS SKAITYTI

Jaunimas mėgsta gamtą ir šoki. Paveiksle matome du jaunos lietuviukus, besimokančius pasveikinti publiką.

PREZIDENTO ŠTABO NARIAI VARTOJA NARKOTIKUS

VASHINGTONAS. — Paaikškėjus, kad Baltųjų Rūmų tarnautojai vartoja narkotikus, dauguma visuomenės nustebo, o spauda, aprašinėdama šią žinią, kelia klausimą, kas, būtent, prezidento tarnautojų tarpe vartoja narkotikus, kokius ir kodėl. Visiems jau aišku, kad jiems narkotikus įsigyti palengvina B. Rūmų daktaras Peter G. Bourne, išrašydamas svetimais vardinis "vaistus" receptus. Gerasirdis daktaras skandalo buvo priverstas atsistatydinti iš pareigų ir tuojuo taktinio sumetimais dingti iš Vashingtono. Tačiau dr. Bourne kelių dienų atostogos provincijoje ir paties prezidento teisinimas žurnalistų konferencijoje, kad daktaras yra labai parengtas ir geras žmogus, reikalo nepataisė: narkotikų vartojimas Baltuose Rūmuose spaudos kiekvieną dieną keliamas ir visai aiškinamas.

Pasak Chicago Sun-Times, spauda kad ir kelia narkotikų vartojimą Baltuose Rūmuose, kad ir ji aiškina, bet kažkaip miglotai ir prieštaraujančiai. Mat, prie Baltųjų Rūmų beimaiš žurnalistai, esą, patys bandė ar net vartoja narkotikus vieni ar kartu su Baltųjų Rūmų štabo tarnautojais. Štai, tas ir surmaišo žurnalistų kortas taip, kad jie negali aiškiai ir tiksliai informuoti visuomenę. Antra vertus, Mat, prie Baltųjų Rūmų beimaiš kokių vartojimo istorijoje, sten giasi visa narkotikų vartojimo skandala vienaip ar kitaip dangstyti. Gi atidengus visą teisybę, sujungtu amerikiečių nuomone, sudrumstų paties prezidento ramybę.

net iš pajių Baltųjų Rūmų pas kokių vartojimo istorijoje, sten net iš pajių Baltųjų Rūmų pas togių. Aišku, kad ši istorija yra labai nemaloni: prez. Carteris susiduria su politine krize, kuri, pasak spaudos, nebus menkesnė, kaip finansininko ir prezidento draugo Bert Lances bankinės sukičybės arba kaip JA Valstybių ambasadoriaus prie Jungtinių Tautų, Andrew Youngo, visai nieku nepamatuoti politiniai išsišokimai, naudingi tik Amerikos priešams.

Statistiniai skaičiai rodo, kad Amerikoje narkotikus vartoja kokie 25 milijonai amerikiečių, kurių apie 10 milijonų yra nuolatiniai narkotikų vartojimai. Jų balsas vis stipriau girdimas, kuris reikalauja panaikinti narkotikų vartojimo nepalankius įstatymus. Kitaip sakant, reikalauja legalizuoti lengvųjų narkotikų vartojimą — kanapių ar panašių žolių. Pasak spaudos, pats prez. Carteris tai idejai priitaria — legalizuoti mariuanos vartojimą.

Tačiau plačioje Amerikos visuomenėje tebėra stiprus priešpriešinimas kanapių ir ypač kokaino vartojimo legalizavimui ir todėl prezidentas to klausimo viešai nekėlė ir nejudino. Bet da bartinė narkotikų vartojimo istorija, liečianti Baltuosius Rūmus, priverstė prezidentą keisti nuomonę ir įsakyti štabo nariams nevartoti silpnų ar stiprių narkotikų. Prezidento žodžiais tariant: "Kiekvienas Baltųjų Rūmų tarnautojas, nesilaikęs įstatymų, gali pasiekti darbo kur nors kitur". Bet tuo narkotikų istorija nesibaigia spauda ir toliau ją tobulukština.

— Charles Osborne visus 40 metų žaks po 42 kartų į minutę. Jis tvirtina, kad jam jau nusibodo žaksėti, bet daktarai negali žakėjimo sustabdyti.

— New Yorko teisėjas padėjo jį kalėjimą laikraštinką Milironą Fedorą už atsisakymą duoti teismui reikalingų informacijų.

SOVIETŲ VALDŽIA REIKALAUJA JAV KONSULO PATARĖJĄ ATSIPIRAŠYTI

Amerikietis tvirtina: kad sovietų policija neturi teisės kabinėtis prie diplomatų

MASKVA Rusija. — Sovietų užsienio reikalų ministerija atsiuntė Maskvoje esančiai Amerikos ambasada laišką, reikalaujantį diplomata Raymond Smith atsiprašyti už sovietų policininko penkėnimą ir auų apšaldymą. Tai rodo, kad santykiai tarp abiejų valstybių kiekvieną dieną vis labiau įsitempia ir prieina prie abiejų valstybių atstovų kumščiaimybės.

Sovietų valdžia yra apstulbiusi Amerikos ambasados ir konsulatą Maskvoje. Truputį atokiau nuo ambasados sovietų valdžia yra pasitęsusi didelę būdą, kurioje dieną ir naktį budi didoka grupė gerai aprūdyti ir pamaitinti policininkų. Jie sustabdo kiekvieną žmogų, kuris bando praversti ambasados konsulato duris.

Rusai įsivelka atėjusį kaimietį ar valstietį į savo būdą ir ten apklausinėja, kuriais sumetimais jis ketina eiti į konsulatą. Labai dažnai jį iškrečia ir gerokai apdauzo, kad jis įžengdamas į ambasadą, neužneštų kokių nors slapto informacijų.

Labai dažnai prie ambasados pastatyti sovietų sargai žmonių neleidžia į ambasadą. Jie pradeda įtikinti juos, kad į ambasadą nėra jokio reikalo eiti. O jeigu kartais į Maskvą atvyksta saugumiečiams žinoma, koks sovietinės sistemos priešas, tai is tuo jau suimamas ir nuvežamas į Lefortovo pogrindžius, kur sau gumiečiai ne tik apklausinėja, bet iškrečia ir gerokai pakankina.

Praeitą savaitę visi prie Amerikos ambasados durų sukinėsi sovietų šnipas ir bandė sulaukyti kiekvieną sovietų pilietį, kuris bandė įžengti į ambasados namus. Į darbą pamažu žingsniavo švariai apsiręję konsulato patarėjas Raymond Smith. Sovietų policija gali sustabdyti ir apklausinėti sovietų pilietį, bet ji neturi teisės prisikabinti prie ambasados, or konsulato tarnautojų. Pasirašant diplomatinį santykių atnaujinimo sutarimą, sovietų valdžia pasižada ne leisti policininkams kabinėtis prie ambasados ar konsulato tarnautojų. Sovietų policijai įsakyta pažinti nuolatinius ambasados tarnautojus ir prie jų nesikabinėti.

— Charles Osborne visus 40 metų žaks po 42 kartų į minutę. Jis tvirtina, kad jam jau nusibodo žaksėti, bet daktarai negali žakėjimo sustabdyti.

— New Yorko teisėjas padėjo jį kalėjimą laikraštinką Milironą Fedorą už atsisakymą duoti teismui reikalingų informacijų.

— Charles Osborne visus 40 metų žaks po 42 kartų į minutę. Jis tvirtina, kad jam jau nusibodo žaksėti, bet daktarai negali žakėjimo sustabdyti.

— New Yorko teisėjas padėjo jį kalėjimą laikraštinką Milironą Fedorą už atsisakymą duoti teismui reikalingų informacijų.

— Charles Osborne visus 40 metų žaks po 42 kartų į minutę. Jis tvirtina, kad jam jau nusibodo žaksėti, bet daktarai negali žakėjimo sustabdyti.

— New Yorko teisėjas padėjo jį kalėjimą laikraštinką Milironą Fedorą už atsisakymą duoti teismui reikalingų informacijų.

— Charles Osborne visus 40 metų žaks po 42 kartų į minutę. Jis tvirtina, kad jam jau nusibodo žaksėti, bet daktarai negali žakėjimo sustabdyti.

Prancūzai nuteisė šnipą

Paryžius. — Prancūzijos teismas Paryžiuje nuteisė 8 m. kalėjimo bausme 65 metų amžiaus pasižymėjusį paskutiniame kare pulkininką Georgesą Beaufilą. Pulkininkas jau 10 metų kaip šnipinėjęs Kremliaus ponams. Bet kartą buvo sugautas, kai perdavė žinias Maskvos šnipams, liečiančias Prancūzijos atominį povandeninių laivų bazes Atlanto pakraščiuose.

POLITINĖ KRIZĖ PORTUGALIOJE

Lisabona. — Penkių mėnesių senumo Portugalijos vyriausybės atsidurė krizėje, kai ją remianti konservatyvi demokratų centro partija atšaukė savo tris ministrus iš dabartinės koalicinės, portugalų vyriausybės. Manoma, kad ši vyriausybės krizė Portugalijoje gali sustiprinti komunistų partijos ir jos šalininkų padėtį.

Vyriausybės krizė iškilo, kai Portugalijos ministras pirmininkas Mario Soares pradėjo daryti sunkumus ir kliudyti ūkių gryną žinią teisėtiems savininkams, iš kurių ūkiai buvo atimti 1974 metais tuometinės komunistų vyriausybės.

— Čilės karo vadai atleido gen. Gustavo Leigh iš užimamų pareigų. Jam atrodė, kad karo vadai elgiasi labai žiauriai su gyventojais.

— Michigano valstijoje policija suėmė portorikietį, kurį klausinėja apie Chicago poliurninko Quinlin Muntaner nužudymą.

Liepos 26: Ona, Jokimas, Greitūtė, Meilė, Gluosnis. Saulė teka 5:37, leidžias 8:16. Žilts, vakare gali lyti griausulys.

Pagal 1924 m. daktaras VIKTARAS KAROSAS
vyksta Lietuvoje ir laimingų su-
tapimų suranda sau gyvenimo
drauge Alenos Vileišytės asme-
nyje kilusios iš žymių Lietuvos
veikėjų ir patriotų giminės. Ve-
dybos sutvirtino daktaro gyve-
nimo kelią. Pradžioje apsispen-
dė likti Lietuvoje ir įsigijęs bū-
vų Radvilų dvarą ant Šventosios
kranto, paskendo kultūrinio
ūkio darbuose.

Jo surasta gyvenimo draugė
Alena Vileišytė, savo idėjinio
nusistatymo, visuomeninio ir po-
litinio darbo sugebėjimu, savo
amžinai skaidria nuotaika, pa-
pildė dr. Devenio asmenybę, su-
darydami drauge idealią lietu-
višką šeimą ir kartu tvirtą de-
mokratinę ir patriotinę veiklos
darną pašvęstą savo tautai.

Po metų abu Deveniai sugri-
žo Amerikon išgyvenę trejus
metus sulaukę dviejų sūnų. Kiek
sutaupę per tą laiką pinigų,
1928 m. su visa šeima grįžo Lie-
tuvon.

Lėkės Lietuvoje gyventi, dr.
Devenis neatsisakė nuo Ameri-
kos pilietybės ir keliais atvejais
turėjo grįžti ir ilgiau pabuvoti
naujoje tėvynėje savo pilietinių
teisių pratesimui, per tai ryšiai
su lietuviška išeivija nebuvo nu-
traukti.

Amerikos pilietybė nebuvo dr.
Devenio kliūtis verstis gydy-
tojo praktika tėvynėje, bet keis-
tas Lietuvos vyriausybės nusis-
tatymas Amerikos mokslo at-
vilgiu pastūmėjo jį kitu keliu.
Kuomet rusų universitetų diplo-
mai buvo automatiškai pripaži-
jami teisėtais, tai pripažinimas
jasaualinio garso Yale u-to diplo-
mo užtruko net penkerius metus.
Daktaras kantriai ir ilgai laukė
valdžios sprendimo, bet nesulauk-
damas įsigilino į modernaus že-
mės ūkio ir ekonomijos moks-
lus, kuriuos pritaikė savo įsity-
tame dvare.

Išgyjęs apleistą buvusį Rad-
vilų dvarą paverė, savo ir žmo-
nos energija bei sumanumu, pa-
vyzdingu ūkiu, iš kurio plito

VIKTARAS KAROSAS

DR. M. DEVENIO ATMINČIAI

(Vietoje nekrologo)

Alena Devenienė ir Dr. Mykolas Devenis. Santa Monica, Cal., 1975 metais.

aukšto našumo sėklos ir veisli-
niai gyvuliai ir ūkininkų sody-
bas, kultūriniai aplinka. Kas-

met šimtai ekskursantų lankyd-
avo Devenio pavyzdį ūkį bei
netrukdam studentų agronomų,
atliekančių praktiką.

Verta paminėti, kad išlikę Rad-
vilų rūmai buvo pastatyti ant
buvusios kung. Daumanto pi-
lies griuvėsių, kurių pamatus su-
darė kelių metų storio akmen-
inės sienos, simbolizavę giliai
Lietuvos praeitį.

Lietuvoje daktaras, be savo
ūkio darbų, daug dėmesio pa-
sventė Lietuvos Ev. Reformatų
Bažnyčiai. Nuo 1923 m. buvo
išrinktas kuratoriumi ir veik kas-
met, drauge su savo šeima, vyk-
davo į Sinodo posėdžius Birzuo-
se. Čia jis susidurdavo su žy-
miausiais Lietuvos veikėjais —
gen. S. Žukausku, gen. St. Nas-
topka, karo min. pulk. J. Varia-
kaju (su kuriuo drauge mokėsi

Pernavos gimnazijoje), broliais
Yčiais, Vasario 16 Akto signa-
taru J. Šernu, Kipru Petrausku,
prof. J. Žemaičiu ir daugeliu ki-
tų, kurie sudarė drauge ir re-
formatų elitą.

Ypatingoje pagarboje dr. De-
venis laikė gen. supt. dr. kun.
P. Jakubėną, kurio įkalbėjimu
tėvams ir vėlesnei parama buvo
paskatintas į mokslus. To jis
niekad nepamiršo ir atsidėkoda-
mas padovanavo kun. P. Jakubė-
nui automobilį, kad palengvi-
nus jam vargingas keliones.

Atvažiuodavo į Sinodus savo
didele mašina, drauge su visa
šeima, su kuria vėliau lankyd-
avo savo gimtuosius Klausučius,
kur jo tėvikiėje gyveno sesuo
Klybienė ir visa eilė giminų ir
artimųjų.

Paviešėję dieną kitą Klausu-

čios pasukdavo į netoliese esa-
mą Vileišių gimtinę Medinių
kaime prie Pasvalio, iš kur ap-
lankydavo Sinodo posėdžio-
jusios Alenos Devenienės tėto-
ūkį.

Visa tai parodo, kad daktar-
as palaikydamas artimus ry-
šius su savo ir žmonos gimti-
nėmis, norėjo priklauso ir kar-
toje įsikępti meilę gimtajam
kreštui, kas jam tikrai pasisekė.

Dr. Devenis, būdamas veiklus
reformatas, savo darbais ir nu-
sistatymu įrodė savo ištikimy-
bę Lietuvos reformacijos tole-
rancijos principams. Greta savo
ovaro jis globojo istorinę, dar
Radvilų statytą, Deltuvos refor-
matų bažnyčią. Su dideliu bėk-
tu baltai dažytas bažnyčios pas-
tatas patraukdavo visų Ukmer-
gės plentų pravažiuojančių kelei-
vių dėmesį.

Netoliese stovėjo kukli kata-
likų bažnytelė, kurios klebonas
lenkas kun. K. Kazlauskas padė-
jo daktarui prižiūrėti Deltuvos
reformatų bažnyčią, už ką atsi-
lygindavo ūkiškai.

Taipogi daktaras globojo dar
dvi katalikiškas bažnyteles. Vie-
ną — O. Viluzienės statytą Kaz-
lauskų altariją, kurią savo
ilgi laikai globojo, nes tuomi gra-
lėsomis atstatė. Antrą — jis glo-
bojo, savo kitame įsitytame d-
vare prie Dubingių, Didžiadvorio
katalikų bažnytelę kurią pagrin-
dinai atremontavo ir pakvietė
artimiausią kleboną kartas nuo-
karto atlaikyti pamaldas, apmo-
kėdamas kelionės išlaidas.

Jam rūpėjo pirmoje eilėje
krikščioniškos moralės auklėji-
mas tautoje, nesvarbu kuriai re-
ligijai priklausytų Dievo namai.
Todėl dr. M. Devenis galima lai-
kyti ekumeninio sąjūdžio prad-
ininku mūsų tautoje. Nuo tos
savo pareigos jis neatsisakė ir
sugrįžęs Amerikon. Visa tai at-
likta tyliai be pasidžiavimo ar
skundų, bet kaip eilinio krikš-
čionio pareiga.

Dr. Devenio įsipareigojimas
savo tikėjimui buvo didelis, nes
ištrūkęs iš Vorkutos stovyklos
ir atvykęs į Waterbury, įkūrė
Lietuvių Protestantų Sąjungą,
kuri su savo skyriais lietuviško
se kolonijose suvaizdino lemiamą
rolę pergabenant iš DP stovyk-
lų mūsų žmones. Atsikūrus Lie-

tuvas Ev. Reformatų Bažny-
čiai tremtyje, kurią rėmė mo-
raliai ir materialiai, kelius kar-
tą dalyvavo Sinodo posėdžio-
se ir dalykais atvejais buvo iš-
rinktas Sinodo direktoriumi.

Daktaras nematė didelės ga-
limybės surišus su jo krikiau-
nių ir formatų konfesijai. Nuo-
pat savo įsikūrimo Waterbury
pražios priklausė United Pres-
byterian Church U. S. A., kas
vėliau sudarė jam plačias gali-
mybes užmegsti ryšius su žy-
niais amerikiečių veikėjais ir
politikais. Tai pačiai denomin-
acijai priklausė ir sen. J. S. Dul-
les ir kiti asmeniniai kreipėsi D.
P. bilijaus reikalu ir jį paveikė
lietuvių pada.

Dėka panašių artimų ryšių
su amerikiečiais jam nekarta te-
ko atlikti diplomatinės misijos
Lietuvos byloje. Ypač atsizyme-
ti savo liudijimais Kersteno ko-
mitete, kuriame kaip Vorkutos
kalbės ir žinoma asmenybė ame-
rikiečių visuomenėje, pridavė
savo parodymams svorį ir rim-
ti. Pasiremdamas savo patirtimi,
jis ragino atvykusius lietuvius
evangelikus užmegsti artimus
ryšius su broliškais amerikie-
čių Bažnyčiomis, nes tuomi gra-
li daug laimėti Lietuvos laisvės
reikalui.

Užėjus 1940 m. bolševikų in-
vazijai, sugriuvo iki pat pama-
tu Devenio šeimos gyvenimas.
Visas turtais buvo nusavintas,
daktaras areštuotas ir nuteis-
tas už akių 8 metams į Sibiro
konlagerius. Tik paskutiniu-
momentu pasisekė Alenai Deve-
nienai išgauti iš Amerikos kon-
sulo dr. O. Noremo vizas savo
vaikams, o pati turėjo slapiai
išvykti.

Areštuotas, tardytas ir kan-
kintas iki samonės netekimo jis
niekad nepalūžo dvasiniai ir
daugytos ausys nebesugijo ir
daug pakėlė fizinio skau-mo. Su-
klausa buvo pakirsta. Ukmergės
kalėjimo vienetėje buvo kalin-
tas drauge su kun. K. Radvila,
kuris neatlaikė kankinimų, grei-
tai pasimirė. Daktarą perdėlė
į Vilniaus Lukiškių kalėjimą, iš
kur netrukus išgubeno į Vorku-
tos pragarą.

Prasidėjęs karas atnešė badą
ir suirutę visai Rusijai, o ka-
bėkaltė apie Vorkutą ar Sibi-

ro koncentracinės stovyklas. Pa-
tekęs į Vorkutos anglių kasyk-
las pradėjo dirbti eliniu kator-
ginknu. Gaunama duona buvo
sumaišyta su piūvenomis, prie-
dū kartais pridėdavo dvokian-
čios žuvies gabalėlį. Pagauta
lauke kurapka, varna ar zuikė-
lis buvo kalinių čia pat žalia su-
dorojama.

Jauni vyrai krito kaip musės
rudens metu. Daktaro stovyklo-
je vyrevo ukrainiečiai ir lenkai,
kurios vėliau išleido į kuriama-
gen. Anderso lenkų armiją. Kri-
to dantys, atsivėrė kūne žaiz-
dos, skorbuto retino kalinių ei-
les. Ju vieton atėdavo nauji ver-
gų papildymai.

Daktaras ganaudojo kelias iš-
metas į Šiukslyną geležinės sta-
tines, mediciniškai vralui gami-
ninti. Drauge su kitais kaliniais
rinko taigos pušaičių želmenys
ir kitus lapelius, kuriuos sume-
te į verdantį vandenį pagamin-
davo savotšką "arbatą", kuri
sutekdavo organizmui kiek vi-
taminų ir pristabdydavo skor-
buto ligos lūdnas pasekmes. Tą
pastebėję viršininkai, atleido
daktarą nuo anglių kasimo ir
perkėlė į sanitarinį skyrių, kur
turėjo padėti felčerui "gydyti"
kalinius.

Dėka energingų Alenos Deve-
nienės pastangų, jai atvykus su
vaikais Amerikon, sunkiose ka-
ro meto sąlygose pasisekė 1942
m. gale ištraukti daktarą iš Vor-
kutos pragaro nasrų, kuris po
ilgos kelionės per Pietų Afrikos
išskylių ir rytinę Aziją pasiekė
Amerikos krantus ir susijungė
su savo mylima šeima.

Sugrįžęs Amerikon, dr. Deve-
nis greit moraliai ir fiziniui at-
sigavo ir visa savo atliekama
energija įsijungė į profesinį, vi-
suomeninį ir praktinį gyvenimą.
Leidžia savo vaikus į aukštuo-
sius mokslus ir įsigyja netoli
Waterbury Rocklege farmą, ku-
ri ilgiamui gavo Devenio far-
mos vardą.

Prasidėjus DP emigracijai De-
venio farma pergyveno istorinę
paskirtį, nes tapo daugeliui nau-
jų ateivių tiltu į Amerikos gy-
venimą. Ypač nemažai vyresnio
amžiaus intelektualų, kuriems
sunku buvo gauti darbo sutar-
čių, pasinaudojo Devenio išties-
ta pagalbos ranka.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lie-
tvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis.
Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Jonas Kapočinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie
daktarą Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyk-
lose Vokietijoje. 273 psl., kietas drobės viršelias kainą 4 dol.

Jonas Kapočinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Išleido Dalia
yra natūrali atsiminimų tase. Tai yra Amerikoje beis-
kuriančio ir patvariai įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai ili-
struota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ.
Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naujakiuose,
Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias
kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat
Išvarta ir angli kalba.

M. Zolėnko, SATYRINIS NOVELĖS. Genialaus rusų rašytojo
80 satyrinių novelių, 199 pusl., kaina \$2.

D. Kurelis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Au-
toriaus pastabuma neapgauna Intimisto ir agitpropo propaganda bei
mūsų atsiminimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

**Prof. P. Pakarklis, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBES SANTYKŲ
BRUOŽAI.** 176 psl. dokumentuota istorinė studija apie prūsų likimą.
Kaina \$2.

Vincas Zemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTĖJŲ.
84 psl. Kaina \$1.50.

**Kas ir kiti leidiniai yra gaunami
NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608**

Atsiųskite darbo valandomis arba užsakyt patv ir pridodant
čeką ar pinigine perlaide.

Jau kuris laikas atspausdinti ir galima gauti knygų rinkoje

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga aprašanti paskutinių 90 (1898-1990) metų
Chicagos lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus 664 psl. Kaina
\$10. Išeido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašyta pirmas Chicagon atvažiuojančių lietuvių, pirmos
lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos baž-
nyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48
pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografi-
jos. Duoti dokumentai katalikiškų, socialistinių, laisvamanų ir
kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, ban-
kai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money
Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir paštu:

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Gimnazistas Mykolas Devenis 1912 metais

Taupykite dabar pas mus

**Pas mus taupomi įsąjau pinigai at-
veža didelius darbus. Pirmas, jie pa-
dės Jums pasiekti asmeniškus Jūsų
užsimojimus. Antra, jie padeda su-
kurti geresnę apylinkės bendruomenę
ir parūpina fondus namams įsigyti.**

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėne-
sio dieną, nėra nuolūmūs nuo mė-
nesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie ne-
ša iki

7 3/4%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos
sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos
reša

5 1/4%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Išleista 1923 metais.

Tel. 421-3070

Išlaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1735 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of December 1, 1977	
Subscription Rates:	
In Chicago \$33.00 per year, \$18.00 per six months, \$10.00 per 3 months. In other USA localities \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$9.00 per three months. Canada \$33.00 per year; other countries \$34.00 per year.	
20 cents per copy.	
Nuo gruodžio pirmos d. Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams \$33.00	
pusei metų \$18.00	
trims mėnesiams \$10.00	
vienam mėnesiui \$ 3.50	
Kitose JAV vietose:	
metams \$30.00	
pusei metų \$16.00	
trims mėnesiams \$9.00	
vienam mėnesiui \$ 3.00	
Kanadoje:	
metams \$33.00	
pusei metų \$18.00	
vienam mėnesiui \$ 3.50	
Užsieniuose:	
metams \$34.00	
pusei metų \$18.00	
vienam mėnesiui \$ 4.00	
Naujienuos eina kasdien, išskyrus sekmadienius. Leidžia Naujienu Ben- druvė, 1735 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. 421-6100.	
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Paleckis rašo apie "kadry tekamumą", pravaikštas, ir labai žemą gaminių kokybę

Justas Paleckis, buvęs "tarybinės" Lietuvos premjeras, prezidentas, o vėliau ir aukščiausiosios tarybos aukščiausias pirmininkas, sovietinėje Lietuvoje gana gerai gyvena. Jis gauna didelę valstybinę buvusio prezidento pensiją, gauna pačios Maskvos skiriamą "personalinę" pensiją, turi progos pasinaudoti įvairiomis maisto, kelionių, buto, vakacijų ir kitomis privilegijomis, ko paprasti žemės netekę Lietuvos ūkininkai nebetingi.

Justas Paleckis daug gauna, bet dabartinėje Lietuvoje daug ir reikia, jeigu kas nori galą su golu sudurti. Justui Paleckiui palikta privilegija užsidirbti kelis rublius laiškais Bimbai. Kiekvieną mėnesį Paleckis turi teisę parašyti Bimbai laiškus, kurie spausdinami Bimbos redaguojamoje savaitinėje Laisvėje. Bimbai tas nieko nekainuoja. Jeigu Bimba ir norėtų Paleckiui mokėti, tai Paleckis Bimbos dolerių negautų. Juo pasiimtų sovietų valdžia, kuriai doleris šiandien yra brangesnis, negu Sibiro kasyklų auksas. Paleckiui už straipsnius moka Pranas Petronis. Jie eina "užsienio lietuvių draugijos sąskaiton". Už gerų santykių palaikymą su užsieniečiais, Paleckis atsiima rubliais iš Petronio aruodų. Prie tų aruodų yra prikurtas ir Vytautas Kazakevičius. Jis dar jauhas, jokių pensijų negauna, bet Petronis ir jam moka už Jokubkai paruošiamus "kultūrinius priedus".

Šį kartą Paleckis kreipiasi ne tik į patį Bimbą, bet ir į visus bimbinkus. Savo laišką šį kartą jis pavadino "Mielie draugai laisviečiai!" Pradžioje Paleckis pasigiria, kad jis neseniai buvęs Maskvoje, dalyvavo labai reikšmingame aukštų ponų susirinkime, apie kurį Amerikos bimbinkams šitaip praneša:

"Rašau po pasibaigusios mūsų aukščiausiosios tarybos sesijos, kuriose apsparstytas svarbus klausimas apie valstybinės drausmės būklę respublikos pramonėje ir priemones jai toliau stiprinti. Pranešėjas tuo klausimu, liaudies kontrolės komisijos pirminin-

kas A. Barauskas, plačiau apžvelgė padėtį pramonėje. Jis pažymėjo jos nuolatinį augimą ir sėkmingą bendrųjų planų įvykdymą bei viršijimą. Per 1976-1977 metus ir šių metų 5 mėnesius respublikos pramonė viršum plano realizavo produkcijos daugiau kaip už 263 milijonus rublių. Tačiau pramonės darbe esama dar daug trūkumų. Apie tuos trūkumus, kurie pasireiškia kai kur žema darbo disciplina, kadry tekamumu, pravaikštomis, žema gaminių kokybe ir kt. Pranešėjas kalbėjo nuodugnai, pasiremdamas konkrečiais faktais". (Laisvė, 1978 m. liepos 25 d. 3 psl.).

Petronis moka Paleckiui stambias rublių sumas, kad jis galėtų papildyti menkavertes Paleckio pensijas, kad jis pagirtų sovietinę sistemą, nurodytų amerikiečiams, kaip jis stebuklingai veikia, kaip pramonė kiekvieną metą auga ir kaip kasdieninis gyvenimas ne tik tiktai sovietinio proletariato, bet ir visos liaudies gerokai pakiltų. Be ką Paleckis daro? Jis tiktai kartuoja senus komunistų partijos pastatytų pareigūnų pranešimus, kurie girdavo penkmečių planus, bet čia pats primindavo, kad tiems planams kenkė ne tiktai tie patys proletariai, bet ir privilegijuoti komunistai.

Paleckis primena, kad dar šiandien, kada "darbininkai dirba sau", kad visos dirbtuvės priklauso jose dirbantiems, kad pelnas eina visai valstybei, visiems gyventojams. Bet sovietinė gyvenimo tikrovė yra visai kitokia. Kad didelė dauguma tų proletarių, "darbininkų sau", pravaikšto dirbtuvėse nuo vienos mašinos prie kitos, nuo vieno stalo prie kito, iš vieno kambario į kitą. Vaikšto ne tiktai proletariškiausieji proletariai, bet vaikšto ir dirbtuvių vedėjai, ir čia nieko negali pagelbėti draugininkai ir kiti sovietų valdžios apmokami sargai.

Iki pirmo pasaulinio karo Rusijos ir rusų okupuotų kraštų darbininkai buvo pavyzdgingi. Inžinieriai stebėdavosi rusų darbininkų patvarumu, nagingumu ir noru dirbti. Tuo tarpu Paleckis savo draugams laisviečiams praneša, kad sovietinėje sistemoje darbininkai tapo visai be drausmės. Jie nesilaiko nustatytų darbo valandų, nepagamina nustatytų darbo normų, vagia darbo įrankius, o dažnai vagia ir produktus. Jis, apie tai visai negalvodamas, laisviečiams, savo draugams praneša, kad ne tik Lietuvoje, bet visoje sovietinėje respublikoje darbininkai dirba ne sau. Jie įsitikino, kad jie dirba sovietiniams imperializmui, kuris vieną tautą vergia po kitos. Vienur vienomis priemonėmis, naudodami nesupratusius darbininkus, o kitur naudodami karius, prisiekusius laikytis veikiančių įstatymų ir priesaikų. Juo daugiau kraštų sovietų karo jėgos pavergia, tuo mažiau uždirba darbininkai, tuo tolimesnė jiems mintis, kad jie dirba sau. Rusai milijonus rublių vertus ginklus išvežė į Indoneziją ir ten paliko. Čekai su rusais įvairių ginklų išvežė į Egiptą už keturis bilijonus dolerių, bet šiandien tie ginklai yra izraelitų rankose. Jeigu izraelitai neturėtų rusų ir čekų komunistų gamintų tankų, kulkosvaidių ir artilerijos, tai jie negalėtų taip smarkiai šokdinti arabų.

Paleckis įveda naują terminą — "kadry tekamumą". Iki šio meto komunistinės sistemos sudaryti kadrai buvo pats stipriausias darbo pamatas. Kadrais vadino darbininkus, darniai ir organizuotai mokėjusius naudoti mašinas duobėms kasti, cemento stulpams statyti, rūgiams pauti ir kitiems sunkesniems darbams. Kai susidarydavo didelė artelė uostams kasti, krantinėms statyti, pamatams dėti, keliams tiesti, tai kadrai buvo pats svarbiau-

Devenų apartamentiniai namai Kalifornijoje, St. Monica, mieste, 901 Ocean Avenue.

Kosyginas tikisi kontroliuoti žemę ir turtus

NEW YORK, N. Y. — 1980

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ MINEJIMAS

metais mes kontroliuosime visą žemę ir josios turtus, — Atsišaukimų — plakatų, da-
praieitį savaitę pareiškė sovietų angli kalba, tačiau ir
tų premjeras Aleksej Kosyginas kinetiškai ržrašytų, buvo na-
nas filipinų prezidento Mascos šiojama tikras miškas. Su pla-
žmonai leidai, besilankiusia kais ir vėliavomis daugiausia
Maskvoje. Savo pasikalbėjimui dominavo lituviai ir ukrainie-
mąsu Kosygi ponia Inelda Ma-čiai. Lituvų plakatuose matėsi
cos perdavė Amerikos žurno daug užrašų, — "Freedom for
listams. Jis bus paskelbtas ateit Lithuania" (Laisvės Lietuvai),
nancios savaitės Newsweek "Freedom for Petkus" (Lais-
žurnale. vės Petkui), ir visa eilė kitų

sis vienetas arteles. Kadrai gaudavo žymiai didesnę at-
lyginimą, jiems duodavo didesnes maisto porcijas, o kai-
muose kaimietims liepdavo kadrininkams dainuoti dai-
nas, pakelti jų saviųautą.

Bet kadrai galėjo būti produktingi, kai jie išmokda-
vo darniai ir organizuotai veikti. Tik gerai susigiedoję
kadrai būtų naudingi. Kadrai būdavo pastovūs. Tai ir
buvo pats stipriausias jų elementas — pastovumas. Tuo
tarpu dabar kadrai pasidarė "tekami". Čia yra didelis
kadras, o čia jis dingio. Čia veikė didžiausią patyrimą tu-
rintieji mašinistai, o čia nėra jau kam vairo sukti. Čia
specialistai gali ne tik naują mašinos dalį pakeisti, o čia
senas kadras nutekėjo, į kitas arteles, o dažnai ir kitus
miestus. "Kadry tekamumas" yra pati silpniausioji so-
vietų pramonės žaidžia. Blogiausia, kad sovietų valdžia
to tekamumo gydyti negali, neranda vaistų. Iki šio meto
žmonės palaikydavo kadruose didesnis atlyginimas ir įvai-
rios privilegijos. Dabar kadrininkai eina ten, kur gauna
dar didesnę atlyginimą. Kadrininkų negali bausti. Jeigu
įkisa kurį į kalėjimą, tai visas darbas paralyzuojamas.

Justas Paleckis, bandydamas užsidirbti ekstra šimtinę,
savo draugams laisviečiams praneša, kad Sovietų Sąjun-
goje neina taip gerai, kaip jie turėtų eiti. Kadrai kapita-
listinėmis algomis išauginti specialistai, pradėjo bėgti iš
artelių ir ieškoti, kur geriau. Vieni važiuoja į Sibirį ve-
damaus darbus, kur atlyginimas didesnis. Kiti traukia į
Kaukazą, kur gruzinai su kabiniais visai neklausio pla-
nuotojų, bet patys planuoja, kaip galima daugiau pinigų
gauti iš centralinės valdžios. Be kadry likusios dirbtuvės
vaikšto nuo vieno varstoto prie kito, visai nesirengdamos
apie gamybos paspartinimą, bet tariasi dėl kombinacijų
didesnei algai arba geresniam maisto kashui. Sovietų
pramonė yra atsilikusi, o darbininkai yra demoralizuoti.

įvairiausių sovietų smerkiančių
šūkių.

Minėjimo užbaigiamąjį mal-
dą sukaltėjo latvis kun. J. Kla-
vinš. Lituvų kunigų dalyvau-
jant tame minėjime nemačiau,
gal jie buvo persirengę civiliai.

Minėjime dalyvaujant paste-
bėjau šias lietuviškas organiza-
cijas: 1. Ramovinkai (Ramo-
vėnai) su vėliava, 2. Vyt. Didž.
šaulių rinkt. su vėliava, 3. (R)
LB Marquette Parko apylinkė su
tuvaits 4. (R) LB Ciero
tuvaits taut. 4. (R) LB Ciero
apylinkė su taut. vėliava, prie
jos lietuviškas su taut. rūbais,
5. Liet. Jaunimo S-ga, be vėliavos.
Taip pat mačiau dalyvau-
jant (R) LB centro vald. pirm.
Dr. Vyt. Dargį, A. Repšienę,
inž. A. Adomaitį ir kitus iš (R)
LB vidurio vakarų apygondos
dalyvavo valdybos pirm. inž.
Dubauskas ir kiti val. neriai Ar
dalyvavo Lietuvos atgimimo są-
jūdis ir Lietuvių tautinė Sąjun-
ga, negaliu pasakyti. Kaip ir
prieš tai kelis metus, nedalyva-
vo (Conn.) Liet. Bendr. Skau-
tai, Vyčiai ir kitos smulkesnės
organizacijos, išskyrus tų orga-
nizacijų pavienius narius.

Bublikos minėjime dalyvavo
ne per daugiausia, gal koks tū-
kstantis. Kai būdavo rengiami
paradai, tai publikos dalyvauda-
vo po kelis ar net keliolika tū-
kstantių. Gal čia prisidėjo ir
"Draugo" priešiškas nusistat-
ymas ir sabotavimas, kad to mi-
nėjimo savo skityse neminėjo
ir neskelbė. Atrodo, kad "Drau-
gas" kaip vienuolių tvarkomas
dienraštis pavergtų tautų minė-
jimui ir laisvinimui nepritaria.
Jei ne "Naujienuos", kurios ta
minėjimą kasdien skelbė, tai lie-
tuvų tebtų dalyvavę gal, vos,
kelios dešimtys.

(Pabaiga)

Juožas Kapacinskas

Spaudos baruose

(Tęsinys)

LIETUVIŲ ISEIVIJOS SPAUDOS DZIAUGSMAI
IR VARGAI

Kai kam atrodytų, kad lietuvių periodinė spauda Amerikoje jokių sunkumų neturi: rašomi, spausdinami laikraščiai pasirodo reguliariai, niekas dėl jų per-
daug nesiskundžia, išskyrus leidėjus ar redaktorus.

Tikroji padėtis yra kitokia. Lietuvių spauda Ame-
rikoje gana sunkiai verčiasi, nes jos skaitytojų skai-
čius gana ribotas, o skelbimų pajamos nedidelės. Kad
ir neturint tokių vertingų ir pastovių pajamų, vis dėl-
to, periodiniai laikraščiai išeina jau kelintas dešimtme-
tis. Kyla tad klausimas, kuo gi jie remiasi, kaip jie iš-
silaiko? Gal svarbiausioji ir pagrindinė atrama yra
idealistinio pobūdžio. Tautiniu idealizmu vadovaudami
miesi mūsų tautiečiai jį pramenuoja. Lygiai to pa-
ties idealizmo skatinami leidėjai imasi nelengvo dar-
bo spaudą išleisti, redaktoriai ir bendradarbiai rašyti.
Jų darbo valandų niekas neskaiciuoja, o pasiaukojimo
niekas nematuoja, nes tai sunkiai išmatuojami daly-
kai.

Spaudos efektingumas ir kokybė priklauso nuo
daugybės faktorių: pastovaus bendradarbių tinklo, ma-
terialinės paramos, bei moralinio įvertinimo. Gali būti
spaudos žmonės didžiausi idealistai, bet jei nebus pa-
kankamai skaitytojų, laikraštis negalės išsilaikyti. Tai-
gi, antroji atrama, glaudžiai susijusi su pirmąja, yra
skaitytojai. Lietuviškoji spauda grindžiama tautiečių
malone, gerasirdžiumu, gera valia skaitytojai ją pra-
numenuoja ir visokeriopai remia.

Redakcija viena išleisti laikraštį nepajėgtų. Ji tu-
ri turėti bendradarbių, talkininkų vietoje ir tolimes-
nės vietovės. Kitaip laikraštis stigtų idomumo. Spau-
dos bendradarbiai ir talkininkai negauna atlyginimo,
arba labai menką. Todėl ir kalbama apie idealistinį
laikraštinių išleidytojų, kuris visticke rašo ir gana, nors
materialiai ir neatlyginamas. Jų įnašas spaudai yra
didžiai vertingas. O parasyti straipsnį ar korespon-
denciją reikia nemažai laiko. Iš korespondentų raši-
nių sužinome apie įvairius įvairiose kolonijose ir gali-
me sekli lietuviškąjį gyvenimą visos išeivijos mastu.
Tik tą mažai kas pastebi ir įvertina, o dažnai ne pas-
katinimo, bet susilaukia pylos už vieną, ar kitą dalyką
ne taip suprastą.

Tokiose sąlygose leidėjas — redaktorius tampa
priklausomas daugiau ar mažiau nuo skaitytojų, bend-
radarbių ir rėmėjų. Jam tenka atsižvelgti į daugumos
pageidavimus, kad jo leidžiamas laikraštis būtų įdo-
mesnis, o taip pat būtų visų mūsų gyvenimo atspind-
žiū. Pagirtina, kad daugumoje visuomenės telera
gyvas spaudos troškuly, nors pasitaiko ir atkrentan-
čių.

Iš kitos pusės laikraščio skaitytojai, bendradar-
biai, rėmėjai jaučia pareigą spaudą aktyviai paremi-
ti, kad ji galėtų egzistuoti. Vienas iš tokių būdų yra
rengiami spaudos baliai, pobūviai, piknikai ir kitus
skaitytojų, bei rėmėjų šeimos su savo artimaisiais su-
sirenka, kad galėtų susitikti iškilnesnį nuotaikoj pasi-
linksminai, pasidžiaugti, o kartu ir materialiai paremi-
ti savo spaudą.

Iš spaudos pobūvio turime dvigubą naudą: mo-
ralinę ir medžiaginę. Moralinė yra toji, kad visi pasi-
juntame gyveną po vienu stogu, vienuose namuose,
ir vienu likimu besidaliname. Pabuvoje drauge, pasi-
linksminę, jaučiamės artimesni. Ta dviasia, kurią pa-
juntame bendruose suėjimuose, sujungia glaudžiau-

bendradri ir paskalina prisidėti prie savos spaudos iš-
laikymo.

Zodžiu, tai savos rūšies lietuviškumo šventės. Jos
sustiprina ir praplečia spaudos rėmėjų ir darbuotojų
šeimą. Kiekvienas įgytas spaudos reikalingas dėl tampa
pagrindine finansine parama, už kurią leidėjai ir re-
daktoriai lieka labai dėkingi. Išeivijos spauda tai yra
turtum jėga af savanorių kariuomenė, kurios pareiga
paskui save patraukti visus tautiečius ir jungti juos
lietuvių bei ir tautomis išlikimui, jos laisvei.

LIETUVIŲ IR AMERIKIEČIŲ SPAUDOS SKIRTUMAI

Dar kartą drįstu pabrėžti, jog lietuvių spauda
leidžiama daugiau idealistinių pagrindų. Amerikiečių
spaudoje ir laikraščiuose yra dalis komercinio pagrū-
do. Kitaip saktant, Amerikos spaudos išlaikymui daug
padeda prekybininkai ir pramonininkai, kurie plačiai
garsina savo kompanijas, imones, įstaigas, jų prekes,
gaminius.

Daugumas laikraščių turi milijoninius tiržus. Jie
išeina ne šesį ar aštuonių puslapių, kaip lietuviškieji,
bet po šimtą ir daugiau puslapių. Juose taplinama daug-
ybė visokių prekybos ir pramonės skelbimų, už juos
mokamos pajamos užtikrina pastovius laikraščio ti-
nansus.

Nedideli priemiesčiai ar mažesnių vietovių laik-
raštukai, kurie tarnauja tik keliolikai tūkstančių skai-
tytojų dažnai dalinami gyventojams teltui, nes jie ma-
terialiai laikosi gerai ir be pramumeratorių, tik todėl,
kad turi pastovius skelbimus ir pastovias pajamas.

Vieliniams laikraščiams, kurie aptarnauja tik sa-
vo apylinkę, pirmoji eilė yra svarbi tai, kas vyksta
loje vietovėje. Joje paprastai nėra didelių garsenybių,
plačiai žinomų asmenybių. Žmončius įdomu, kas vyksta
ta bendruomenėje, parapijoje, organizacijose bei jų su-

eigos. Skaitytojus domina ir visi įvykiai, mirtys, gi-
mimai, vedybos, net ir mokslo metų pabaigos, kieno
sūnus kokią mokyklą baigė, kur sieks aukštesnių
moksly, kieno dukrė iškėkėjo, ar kas gavo pažaukštini-
mą darbovietėje ir pan.

Didieji dienraščiai domisi platesniais gyvenimo
įvykiais ir šios žinios ar straipsniai gana išsami: su
paaiškinimais, iliustracijomis, žemėlapiu, kad iš kiek-
vieno aprašymo skaitytojas galėtų susidaryti aiškų
vaizdą, kas kur įvyko. Be to, didelis dėmesys čia ski-
riamas garsenybėms, ar užimantiems svarbias vietas
politikams, prekybos bei pramoginių menų pasaulio
įžymybėms.

Kasdieniniai įvykiai, jeigu dar bus santūriai ap-
rašyti, mažai ką tedomina, didesnio dėmesio nesulau-
kia, kas kita, jei skaitytojo akį paguana sensacingu-
mas ar intriga.

Didieji laikraščiai retai tesidomi eilinių skaityto-
jų, nebent ką jis nepaprasto padaręs pasizymį. Net ir
tautinio ar tarptautinio masto įvykiai, jeigu juose nėra
dramos, siurprizo, tragizmo, daugeliui atrodo mažai
verti didesnio dėmesio. Pažymėtina, kad Amerikos laik-
raščiai turi konkuruoti su televizija. Gal todėl eilė di-
džiųjų dienraščių yra susijungę į didelius spaudos
vienetus — koncernus, kurie spaudą leidžia.

Tad jeigu lietuvių spauda išsilaiko daugiausiai vi-
suaumenės idealizmo ir moralinės bei — patriotizmo
dėka, materialinės pagalbos dėka, tai amerikiečių
laikraščių leidėjai iš to turi gausių pajamų.

(Bus daugiau)

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crowford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJĄ
Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Hanheim Rd., Westchester, IL
VALA'DOS: 3-9 darbo dienomis ir
kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71 St. Tel. 737-5149
Tikrina akis Prilakų akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą, uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJĄ
2656 WEST 63rd STREET
Val. antrą, 1-4 popiet
ketvirtą, 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Rezidencijos telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel. PR 8-1223
OFISO VALA: pirm., antrą, trečiadienį
ir penkt., 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadienį
2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai. Mėd. ban-
džai. Speciali pagalba klijoms.
(Arch Support) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, šeštadieniais 9-1
2850 West 63rd St. Chicago, ILL. 60629
Telef.: PROspect 5-5084

PERKRASTYMAI
MOVING
Laidimai - Pilna apsauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS
RADIO ŽEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pir-
madienio iki penktadienio 3:00
- 3:30 val. popiet. Šeštadieniais
ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30
val. ryto.
Vadėja Aldona Daukus
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

**Didžiausias kailių
pasirinkimas**
prie vieningai
Lietuvių kailiukų
Chicagoje
**NORMANA
BURŠTEINA**
Tel. 263-5526
(jstaigos) ir
677-8489
(butas)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, ILL. 60601

Jei žinote asmenis, kurie
galiėtų užsakyti Naujienas, pra-
šome atsiųsti jų adresus. Mes
jiems siųsime Naujienas dvi sa-
vaites nemokamai.

- Žmonija pati save naikina, - įrodinėja Romos klubui A. Pecci

ROMA, Italija. - Žmonija neturėdama jokios medicinos (daktarų) pagalbos, kai didžio-
sios valstybės kiekvieną die-
ną po 2.1 milijonų markių iš-
moka ginklaus pirkti arba
nepakeis radikalai savo ligio
linės galvosenos ir planavimo
mūsų kasdieniniame gyveni-
me. Taip perspėja 70-metis vi-
suomenės Romos Klubui pirmi-
ninkas Aurelio Pecci.

Tokią aliaruojančią viziją
Pecci paskelbė klube, sudary-
tame iš 100 atrinktų tarptauti-
nių mokslininkų, kultūros, ūkio
ir politikos elito, jų tarpe Ita-
lijos ministras pirmininkas Lu-
lio Andreotti ir Jungtinių Tautų
Generalsekretoriato delega-
tas Jean Ripert.

Pasaulyje šiuo metu esą 300
milijonų bedarbių, iš to skai-
čiaus vien Vakaruose 17 mili-
jonų be darbo žmonių. Šis
simumecio pabaigoje, tai yra
po 22 metų bedarbių būsiąs
bilijonas (milijardas).

Jau dabar visas penktadalis
žemės planetoje gyvenojų ba-
dauja, nors turtingose šalyse
žmonės asperga nuo persival-
gymo.

Apie 800 milijonų žmonių ne
moka skaityti ir rašyti. Pus
ir sudeginama po 20 hektarų
antro bilijono žmonių gyvena

Beveik pusė pasaulio moks-
lininkų užim'a ginklų gamyba
ir naujų, vis baisesnių ginklų
išradimais. Vienais tik 1976 me-
tais vienam kareiviui apgink-
uoti kaštavo 60 kartų daugiau
kaip vieną vaiką išauklėti.

Pecci Toliau pasakė, kad že-
mės gyventojų skaičius jau sie-
kia 4.1 bilijonų žmonių, kiek-
vienais po 73 milijonus nau-
jų priauga, bet kaip tos ma-
sės bus išmaitinamos, išmok-
sintos ir darbais aprūpintos
tokių planų nėra.

"Romos Klubu" turimais ap-
skaičiavimais, 80 nuosimėjų
žemės turtų yra sukoncentruo-
ta šiaurinėse dalyse. Kaip tie
turtai nyksta, Romos Klubo ap-
skaičiavimu, kiekvieną minu-
tę sunaikinama - iškertama
miškų plotas po 20 hektarų.

Liūtė savo vaiką paima už galvos ir nuneša į saugią vietą.

gintos žemės plotas yra lygus
Danijos, Olandijos ir Belgijos
bendrui plotui. Dėl to žemės
klimatas kinta ir dykumos di-
dėja nesulaikant. JAV-bėse
"žemės paviršius 8 kartus dau-
giau sunaikinamas negu vė-
derlingų padaromas".

Mūsų amžiuje (šimtmečiuje)
jau 69 rūšys gyvulių - žvėrių
žinduolių visiškai išnyko, o
išnykimas gresia dar 200 rū-
šims.

Prancūzų mokslininkas Thi-

erry de Montbial reiškia bai-
mę, kad gresia energijos sto-
ka, kokios dar nėra buvę ir ta
stoka radikalai pakeis mūsų
gyvenimo stilių su "nenumaty-
tomis socialinėmis ir politinė-
mis pasekmėmis ir karisko
mis avantiūromis.

Sio klubo manymu, tik ra-
dikalas galvosenos pakeitimas
ir ilgalaikis planavimas gal
sutrūkyti žmonijos susinai-
kinimą.

J. Pr.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BUTINI KRIKSCIONIUI

"Bet Dievas, kuris yra turtingas gailestingumu, dėl begalinės savo
meilės, kuria jis mus mylėjo, kai mes buvome mirę nuodėmėse, atgei-
vino mus drauge su Kristumi". Jono 3:14-16.

Kaip labai didi ir stebėtina Šita Dievo ir Kristaus meilė. Atrodo ne-
galima pasiekti jos aukštumą ir gilumą, ilgumą ir platumą. Kurie priėmė
Viešpatį kaip savo Atpirkėją ir padarė sandorą su juo pašvęsdami jam visa,
ką jie turi, tie gavo jo palaiminimus. Kuomet juos truko kūno silpnybės
arba kitų pasipriešinimas, jie turi atsimentiti didžiąją mūsų dangiškojo
siliksime ištikimi ir paklusnūs jam, tai iš tikrųjų dalyvausime su Kristumi
Tėvo meilę ir jo Sūnaus meilę, kuria jis mylėjo nusidėjėlius. Jei tik pa-
jo garbėje ir šlovėje.

IV. RAŠTO TYRINETOJAI.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 - 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS U. LAURYNAS LABANAUSKAS

391 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, ILL. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3573

GEORGE F. RUDMINAS

3219 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET RRpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VILtina 7-6673
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, IL 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

KNYGOS ANGLŲ KALBA

4. Jaunimas, A KISS IN THE CAR. Mikantišku ir intymu žuovaku
rašymu, paauia ir gyvenimo lenvav' alius. gyva kalba, gražia: iliustr.
.50 psi. Kaina \$2.50.
Dr. Juozas B. Kancius, HISTORY OF LITHUANIA. Lietuvos istorijos
nuotrauka nuo pa. senųjų amžių iki pokario metų Vidutiniu formatu. 142
pi. Iliustruoja \$2.00.
Dr. Juozas B. Kancius, VYTAUTAS THE GREAT istoriniai ULK Vy
auto žuovaku, pabrėžia ir miko Lietuvos valstybės ir jos kaimynų istorija
iki psi. Kaina \$5.00. Iliustr. orsila \$4.00.

Dauguma šių knygų yra unikalus oavauis įvairioms progoms. Jas u
kitas knygas galima įsigyti atskirai ir Naujienas arba atsiuntus čekį su
drištinę perlaime.

NAUJIENOS

1739 South Halsted Street, Chicago, IL. 60608

Warm Up With Easy To Make Chicken Chowder

Cool crisp days herald the return of hot soup to your menu.
And nothing is more rib sticking on an autumn day than a
steaming bowl of thick chowder. For real homemade goodness
with just a can opener and a little imagination, try Creamy
Chicken Corn Chowder. Convenient canned chicken spread
provides hearty meat flavor instantly to combined cans of
condensed onion soup and golden kernel corn. The chunks of
real chicken add texture and richness to the cream based soup.
Pack it in a wide mouth thermos for a back to school lunch or
serve it for supper with crusty rolls and baked apples for dessert.

Creamy Chicken Corn Chowder
1 can (10-1/2 ounces) condensed cream of onion soup
2/3 cup milk
2/3 cup water
1 can (4-3/4 ounces) chunky chicken spread
1 can (8-3/4 ounces) whole kernel golden corn in liquid
In a large saucepan, gradually add milk and water to soup,
stirring constantly. Add chicken spread and corn; heat to boil-
ing. Reduce heat and cover. Simmer 5 to 10 minutes, stirring
occasionally. Serve hot. Makes 4-6 servings.

Frosty Cranberry-Orange Relish Pie

by Martha Logan

Desserts for holiday meals are rich and tempting. Pies are
popular desserts, and it is traditional in many homes to have at
least two different kinds so family and guests may have a
choice - or a sliver of both. Pumpkin, mincemeat and pecan
are favorites. A refreshing addition to the pie desserts is Frosty
Cranberry-Orange Relish Pie, an easy-to-prepare delicacy.

Packaged thawed frozen cranberry-orange relish, marsh-
mallows and sugar are combined and heated in a saucepan
until the marshmallows melt. Cool and fold into whipped
cream. Finally the scrumptious mixture is poured into a baked
tender, flaky pie shell. Frosty Cranberry-Orange Relish Pie can
be prepared ahead of time and frozen, so there is no last
minute rush or fuss.

Frosty Cranberry-Orange Relish Pie
Yield: 9 inch pie
Baked 9-inch Swiftling/ 20 full-sized marshmallows
Jewel Shortening pie 1/4 cup sugar
shell 1 cup whipping cream or 6
10 ounce package frozen 1 ounce can evaporated
cranberry-orange milk, chilled
relish, thawed

Combine relish, marshmallows and sugar in heavy saucepan.
Cover and heat slowly until marshmallows melt. Stir occasion-
ally. Cool. Whip cream or milk in a chilled bowl until stiff
peaks form. Fold into relish-mixture. Pour into cooled baked
pie shell. Wrap for freezing. At serving time, remove pie from
freezer and let stand 10 minutes before serving.

